

Indledningen er redigeret af Stine Guldahl Holst og Krista Stinne Greve Rasmussen
Tilsyn ved ph.d. Vibeke A. Pedersen

Denne pdf er en læseversion af værkets indledning. Værket findes digitalt med
punktkommentarer, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

Indledning til

Høst-Sang

ved Else Riisager

Indhold

- 1 Høstsalmen “Nu falmer Skoven”
- 2 Tilblivelsen
- 3 Spørgsmålet om førstetryk
 - 3.1 Om trykket til Majbølle
 - 3.2 Trykket fra Qvist som ældste, bevarede tryk
- 4 Salmens struktur og indhold
- 5 Modtagelsen
- 6 Anvendt litteratur
 - 6.1 Trykt
 - 6.2 Utrykt

1 Høstsalmen “Nu falmer Skoven”

Salmen “Nu falmer Skoven trindt om Land” blev digtet af Grundtvig fredag-lørdag den 6.-7. september 1844. Den var både et bestillingsarbejde og et lejlighedsdigt, idet Grundtvigs ven, den unge præst Peter Rørdam, havde bedt Grundtvig skrive en salme til høstgudstjenesten i Mern kirke på Sydsjælland.

Rørdam sørgede for, at salmen blev trykt til brug ved gudstjenesten, og han lod også salmen gå videre til flere præstekolleger, der anvendte den i deres kirker. Det vides ikke med sikkerhed, om Rørdams folder med salmen stadig er bevaret, men en del eksisterende materiale peger på, hvilket af de kendte, bevarede tryk, der er det ældste. I *Grundtvigs Værker*, der udgiver med førstetryk som forlæg, har vi valgt at genudgive det eneste tryk fra 1844, der har påtrykt årstal. I dette tryk har salmen titlen *Høst-Sang*.

2 Tilblivelsen

Mern, der ligger ca. 10 km syd for Præstø, var et typisk landsogn med bøndergårde og små husmandssteder, hvor høsten af korn og andre afgrøder var en vigtig del af årets gang. I *Evangelisk-kristelig Psalmebog*, der siden 1798 havde været autoriseret salmebog, fandtes der i indholdsfortegnelsen syv "Vaar- og Høstpsalmer", dvs. forårs- og høst- eller efterårssalmer. De sidstnævnte var inddelt "efter rig Høst", "efter knap Høst" og efter "Vinterens komme" (s. VII; nr. 461-467). Peter Rørdam, der var blevet sognepræst i Mern i september 1841, var tilsyneladende ikke tilfreds med disse salmer til takkegudstjenesten for høsten, og i 1843 havde B.S. Ingemann skrevet en ny "Høstsang" til lejligheden på C.E.F. Weyses melodi til "Nu titte til hinanden de favre blomster små" (brev fra Rørdam til Grundtvig, 12. september 1843; i Rørdam 1891, s. 297).

Da høsten i 1844 nærmede sig, havde Rørdam gennem hans og Grundtvigs fælles bekendte, baronesse Christine Stampe på Nysø ved Præstø, bedt Grundtvig skrive en ny høstsalme, "for den jeg fik fra Ingemann ifjor — jeg synes ei om at bruge den igjen" (brev fra Rørdam til Grundtvig, 16. august 1844; i Rørdam 1892, s. 15). Lørdag morgen den 24. august sendte Grundtvig så "Gud! Du fra dine de herlige Høielofts-Sale", der var skrevet på melodien til "Lover den Herre, den mægtige konge med ære" (brev fra Grundtvig til Rørdam; i Rørdam 1892, s. 16 f.; se *Den Danske Salmebog*, 2002, nr. 727; *Koralbog til Den Danske Salmebog 2003*, nr. 338). Netop denne melodi havde Rørdam i sit sidste brev bedt Grundtvig skrive en salme til, "for det er en rigtig Psalmetone" (Rørdam 1892, s. 15). Melodien var kendt i tysk salmesang fra 1665 og er blevet anvendt i den danske salmetradition fra midten af 1700-tallet.

Grundtvig var dog ikke tilfreds med sin egen salme og slet ikke med versemålet. Efter salmens seks strofer skrev han videre i sit brev:

Her kiære Rørdam! seer De, hvordan jeg har prøvet paa, baade at skrive en Høst-Psalme og at lade den første Psalme, jeg skrev, gaae paa den opgivne Tone [dvs. melodi]. Mig huer den for Resten ikke synderlig; thi Tonen maa være saa smuk, som den vil, saa kræver den et Versemaal, som paa Dansk falder stivt, og hvori jeg ikke kan røre mig frit. Vil De opgive mig et *let* Versemaal til en Høst-Psalme, skal jeg gjerne prøve Lykken paany" (Rørdam 1892, s. 17).

Det opgivne versemål var daktylisk, dvs. betonet, ubetonet, ubetonet, og dets fem verslinjer bestod af henholdsvis 14,14,4,7 og 8 stavelser. Sammen med sin tak for "Gud! Du fra dine de herlige Høielofts-Sale" bemærkede Rørdam til forfatteren: "Sagen er, mig synes, den er noget trøv", dvs. træg eller besværlig (brev fra Rørdam til Grundtvig, 1. september 1844; i Rørdam 1892, s. 18).

Rørdam og også hans præstekollega Johannes Ferdinand Fenger var enige med Grundtvig i, at salmen var stiv, og Rørdam bad derfor Grundtvig "om en ny, efter: Der stander et Slot i Østerrig", dvs. Østrig, eller efter et par andre angivne melodier (brev fra Rørdam til Grundtvig, 6. september 1844; i Rørdam 1892, s. 18). Teksten og melodien til "Der stander et Slot i Østerrig" var folkelige, men versemålet og melodien var samtidig en del af det centrale, traditionelle salmepertoire. Den omtalte melodi

er en tysk folkevisse fra ca. 1640 og er i nutiden kendt som melodien til “Jeg ved et evigt Himmerig” (Koralbog 2003, nr. 275).

Læs mere

Se oplysninger i *Koralbog til Den Danske Salmebog 2003*, bind 2, s. 46.
Se desuden Arnholtz 1952, s. 18, note 23b og s. 28, note 51; se også Nørfelt 1983, s. 238.

Det vil sige, at Peter Rørdam nu anviste Grundtvig et versemål, som var velegnet til en kirkelig, men også folkelig høstsalme.

Allerede søndag den 7. september svarede Grundtvig:

At Høstsalmen var stiv, sagde jeg Dem selv, det er ikke den, jeg nu har gjort i en Hast, som “Der stander et Slot”, men om den ellers kan tækkes Dem, kommer an paa en Prøve. Jeg faar i Dag ej Tid til mer end at skrive den af” (fra Grundtvig til Rørdam; i *Breve 1924-1926*, bind 2, s. 413; også i Rørdam 1892, s. 18 f.).

I forlængelse af brevet fulgte herefter på samme læg “Nu falmer Skoven trindt om Land”.

Læs mere

Hele brevet kendes kun i en afskrift i Grundtvig-arkivet, fasc. 463.21, Det Kongelige Bibliotek, København. Om tilblivelsen af salmen kan der fx også læses i Hansen 1937-1966, bind 2 (1951), s. 172-174.

3 Spørgsmålet om førstetryk

3.1 Om trykket til Majbølle

Det er et hovedprincip ved udgivelser på *Grundtvigs Værker*, at vi som forlæg for den enkelte udgivelse anvender det første og dermed ældste tryk af Grundtvigs værk. Steen Johansens *Bibliografi over N.F.S. Grundtvigs Skrifter* bygger på samme princip og er et uundværligt redskab og en troværdig kilde for vores udgivelser. Johansen har dog ikke altid haft mulighed for at verificere eller fastslå førstetrykket. I *Bibliografien* er til “Nu falmer Skoven trindt om Land” anført en folder på 4 sider med titlen *Høst-Sang for Maibølle Menighed*. Nedenfor med småt bemærker han: “men om dette tryk er det oprindelige, er indtil videre uoplyst” (bind 2, s. 248, nr. 790).

Efter angivelsen af førstetrykket skriver Johansen: “Andre enkelttryk i de nærmest følgende aar: 1845 (4 upag. s., 8°, trykt hos J. D. Qvist)” osv. Da rækkefølgen i de enkelte rubrikker i *Bibliografien* normalt er kronologisk, tyder intet således på, at Johansen ved bind 2's udgivelse i 1950 har kendt enkelttrykket *Høst-Sang* fra trykkeriet Qvist, påtrykt 1844. Da trykket heller ikke er omtalt i “Rettelser og tilføjelser til bd. II” (bind 4, s. 71, 119 og 121), der blev udgivet i 1954, har Johansen

efter alt at dømme ikke kendskab til Qvists enkeltryk fra 1844 ved udgivelsen af sin bibliografi.

Høst-Sang for Maibølle Menighed er et af tre tryk af “Nu falmer Skoven trindt om Land”, der er eller kan have været henført til 1844.

Læs mere

Som forlæg for genoptrykket i *Grundtvigs Sang-Værk*, bind 4, nr. 31 (1949), har der måske været et fjerde tryk fra 1844. Det er ikke lykkedes entydigt at identificere forlægget for denne udgivelse.

På eksemplaret fra Majbølle (Fr. Thorkelins Grundtvig-samling, Det Kongelige Bibliotek) er årstallet påført med håndskrift i blæk, mens der på et eksemplar med titlen *Høst-Sang* (DA-Småtryk, Det Kongelige Bibliotek) med sen håndskrift og med blyant er noteret 1844 i parentes. Årstallet 1844 er således alene trykt på eksemplaret af *Høst-Sang* fra trykkeriet Qvist (Bibliotek for Kirkehistorie, Københavns Universitet).

Majbølle var et landsogn langs Guldborgsund på Lolland, og *Høst-Sang for Maibølle Menighed* var trykt i “Vilh. Laubs Enkes Bogtrykkeri” (s. [4]), der havde til huse i det nærliggende Nykøbing Falster. *Høst-Sang* (DA-Småtryk) var ifølge oplysninger på folderens bagside trykt hos J.C. Larsen, der var et trykkeri i Maribo på Lolland. Ud over nærheden i stedsangivelserne findes der også en tekstlig sammenhæng mellem de to tryk. Mest markant er, at begge tryk har det grammatisk betænkelige “ham” i strofe 4,1: “Og ham, som voxe lod paa Jord”, mens trykket fra Qvist har det sprogligt korrekte “Han”. Dertil kommer, at de to tryk begge har “ved Sang” (strofe 5,1), hvor trykket fra Qvist har “med Sang”. “ham” og “med” er sandsynligvis opstået ved en afskrivnings- eller læsefejl, da det ene af trykkene skulle fremstilles, og dette tryk har så været forlæg for det andet. Det kan tilføjes, at en kladde til “Nu falmer Skoven” (Grundtvig-arkivet, fasc. 383) har samme ordlyd de pågældende steder som enkeltrykket fra Qvist.

3.2 Trykket fra Qvist som ældste, bevarede tryk

J.D. Qvists virksomhed lå i Badstuestræde i København, og Johansen var som nævnt ikke opmærksom på dette tryk, da han skrev sin bibliografi. Udover de sproglige afvigelser og at “1844” var trykt på titelbladet, adskiller folderen eller enkeltrykket fra Qvist sig på endnu flere måder fra de omtalte tryk fra Lolland-Falster. Det drejer sig om forholdet mellem Grundtvigs brev med renskriften af “Nu falmer Skoven trindt om Land” og trykket fra Qvist, men også om melodihenvisningerne i de enkelte foldere og om Peter Rørdams kundeforhold til trykkeriet Qvist.

Desværre er det originale brev til Rørdam, hvori Grundtvig indskrev renskriften af “Nu falmer Skoven” ikke mere tilgængeligt. Brevet kendes dog som nævnt i en afskrift, der opbevares i Grundtvig-arkivet, fasc. 463.21. Ved at sammenholde afskriften med trykket fra Qvist findes der kun en enkelt mulig substantiel forskel i strofe 5,1, hvor

afskriften har “Ham takker alle vi med Sang”, mens trykket har “Ham takke”. Indholdsmæssigt er forskellen dog minimal, idet “takker” er imperativ pluralis og i sammenhængen betyder, at ‘ham må vi alle takke’. I trykket fra Qvist står “takke” i optativ, der her har samme betydning som imperativ pluralis i afskriften. “takke” kan dog også være en almindelig præsenspluralis, der på moderne dansk betyder, at ‘ham takker vi alle’. Forskellen på “takker” og “takke” kan skyldes en fejl ved afskrivningen, da Grundtvigs gotisk skrevne bogstaver ‘er’ og ‘e’ til tider kan være meget svære at skelne fra hinanden. Der findes desuden en del forskelle mellem afskriften og trykket med hensyn til fremhævelse, ortografi og interpunktion.

Når det drejer sig om melodihenvisningerne, adskiller trykket fra Qvist 1844 sig også fra de to øvrige. Hos Qvist er melodien angivet til at være “Op al den Ting, som Gud har gjort”. Melodihenvisningen hos forfatteren af denne salme, Hans Adolph Brorson, er til to forskellige salmemelodier, henholdsvis “Gud Fader udi Himmerig” og “Jeg veed et evigt Himmerig” (se *Troens Rare Klenodie*, i *Brorsons Samlede Skrifter*, bind 1, s. 217-219). Den første melodi er kendt fra 1539 og den anden er en tysk folkevisemelodi: “Es liegt ein Schloss in Österreich” (da., Der ligger et slot i Østerrig), der er nedskrevet i 1643 (se nærmere i *Den Danske Koralbog*, 2. rev. udg. 1973, nr. 267, og i *Koralbog 2003*, bind 1, nr. 275, og bind 2, s. 46).

Den melodi, Grundtvig skrev sin salme til, er den sidste af de to melodier, Brorson angav, og kaldes som nævnt i kirkelig sammenhæng “Jeg veed et evigt Himmerig” (se *Koralbog 2003*, nr. 275). Melodihenvisningen “Op al den ting, som Gud har gjort” i *Høst-Sang* (Qvist 1844) kan svare til den sidste melodi, Brorson henviste til, og der kan således være overensstemmelse mellem oplysningerne i brevvekslingen mellem Rørdam og Grundtvig og trykket fra Qvist 1844. Det er derimod ikke tilfældet ved de to andre omtalte tryk, *Høst-Sang for Maibølle Menighed* og *Høst-Sang* (DA-Småtryk), der begge har melodihenvisning til Brorsons førstnævnte melodiangivelse, “Gud Fader udi Himmerig” (*Den Danske Koralbog*, 2. rev. udg. 1973, nr. 267). Melodihenvisningen i disse tryk følger melodihenvisningen til “Op al den Ting, som Gud har gjort” i den autoriserede *Evangelisk-Kristelig Psalmebog*, nr. 42, og den tilsvarende koralbog, *Zinck 1801*, nr. 26. Dette melodivalg kunne tyde på en mindre tæt forbindelse til Rørdam og Grundtvig hos dem, der har sørget for disse to enkelttryk.

Sidst, men ikke mindst, er der mange eksempler på, at Rørdam brugte Qvist som sin faste bogtrykker både før og efter trykningen af *Høst-Sang*. Det kan nævnes, at Ingemanns høstsalme fra 1843 blev trykt i trykkeriet Qvist (Rørdam 1891, s. 297), og den 13. december 1844 havde Rørdam brug for hjælp til at få trykt et salmehefte til julen og bad Grundtvig om, at hans søn Svend “vil gjøre mig en Tjeneste ved at bede Qvist sende mig 300 Expl. af hosfølgende Julepsalmer” (Rørdam 1892, s. 19). Da Rørdams præstegård brændte ned, havde Rørdam den 3. september 1847 igen brug for Grundtvigs hjælp til at få trykt 300 eksemplarer hos Qvist “af den sædvanlige Høstpsalme” til høstgudstjenesten (Rørdam 1892, s. 75).

Konkluderende må man sige, at afskriften af salmen i fasc. 463.21 med dens indhold ikke kan være det direkte forlæg for enkelttrykket fra Qvist i 1844. Der findes også den

mulighed, at det første tryk nøje har fuldt afskriftens version af Grundtvigs renskrift – og at dette tryk er gået tabt. Derimod er sandsynligheden stor for, at enkelttrykket fra trykkeriet Qvist fra 1844 er det ældste, bevarede tryk af Grundtvigs høstsalm “Nu falmer Skoven trindt om Land”. Dertil kommer, at der er tungtvejende grunde, der taler for, at dette tryk har proveniens til Peter Rørdam, der bestilte salmen hos Grundtvig.

4 Salmens struktur og indhold

I “Nu falmer Skoven trindt om Land” er høsten det gennemgående billede, der både udfoldes i landlige naturbeskrivelser og i forestillinger om de himmelske forhold i Paradiset (jf. Matt 13,23 og 30). Beskrivelse af skaberværket og dets opretholdelse fylder mest i de første fem strofer, mens menneskets liv som kristen og dets himmelske frelse dominerer i de sidste fem. Salmen er en takkesang for høsten, både den jordiske og den himmelske.

I salmens struktur kan der blandt andet ses en fremadskridende bevægelse fra efteråret og høsten, dels i naturen, dels i det kristne liv på jorden (strofe 1-3, 4-5), til et håb om eskatologisk sommer og liv med høst i Himlen ved hjælp af Gud, Jesus Kristus og Helligånden (strofe 6-7, 8-10). Strukturen indeholder samtidig en spejling af strofernes indhold. Når mennesket for eksempel i strofe 3 efter høsten har overflod af naturens afgrøder, så spejles det i strofe 8, hvor mennesket i Himlen ikke skal slide for høsten, som det – underforstået – gjorde på jorden. Et tilsvarende forhold er der eksempelvis mellem strofe 5 og 6. I strofe 5 takker mennesket for høsten og for ordet og livet. Med Ejnar Thomsens formulering, har Grundtvig her “indført det rent religiøse Begreb *Ordet* og det lige saa rent religiøse Begreb *Livet*; at Ordet betyder det lille Guds Ord, Trosbekendelsen, og at Livet betyder Livet ved Daaben, det er en selvfølgelig grundtvigsk Underforstaaelse” (Thomsen 1957, s. 214). Menneskets tak i strofe 5 spejles eller besvares i strofe 6 af Guds velsignelse, der både giver håb om jordisk velstand og himmelsk liv.

Flere forskere, der har arbejdet med salmen, har fundet andre fremherskende strukturer. Ejnar Thomsen opfatter for eksempel strofe 4 som den centrale, hvor de jordiske og kristne udsagn smelter sammen (se Ejnar Thomsen 1957, s. 214; tilsvarende hos Malling 1963, s. 437). Arthur Arnholtz ser salmen i en skøn kurve og opdeler den i strofe 1-3, 4-6, 7-8 og 9-10 (se Arnholtz 1952, s. 20).

Billederne i salmen er hjemlige og almene naturbilleder, som de fleste danskere både i Grundtvigs samtid og i nutiden kan relatere til. Vi kender til høst og død, næring og fornyet liv i naturen og i vores eget liv. Den enkle og forholdsvis tilgængelige salme indeholder dog også centrale kristne begreber som treenigheden i form af Gud som skaberen og opretholderen (fx strofe 9,1-2), frelsen gennem Jesus Kristus (strofe 9,3-4) og det guddommelige nærvær ved Helligånden (fx strofe 10). I den sidste strofe nævnes endda de kristne kernebegreber tro, håb og kærlighed (jf. 1 Kor 13,13).

Det umiddelbart genkendelige sammen med de forholdsvis få, men udfoldede billeder, samt den sammenvævede struktur og enheden i teksten er med til at gøre salmen sangbar (jf. Arnholtz 1952, s. 17 og 20). Den syngende kan være i samklang

med teksten samtidig med, at den synges. Dermed har teksten en folkelig karakter, der svarer til den folkelige melodi, som Grundtvig skrev sin høstsalme til, hvad enten den kaldes “Der stander et Slot i Østerrig” eller “Jeg veed et evigt Himmerig”.

5 Modtagelsen

Rørdam takkede Grundtvig for “Nu falmer Skoven trindt om Land” den 1. november 1844: “Høstsangen har jeg ei takket Dem for før; den behagede meget, og er bleven udbredt vidt omkring, da den ogsaa blev brugt baade i Præstøe og Skibbinge” (brev fra Rørdam til Grundtvig; i Rørdam 1892, s. 19). Salmen blev således ikke bare sunget i Mern, men også ved gudstjenester i de nævnte nabosogne, og de mange genoptryk som enkelttryk i de nærmest følgende år vidner om, at salmen hurtigt nød stor popularitet på Sydsjælland og Lolland-Falster (se tekstredigørelsens afsnit [“Senere Udgaver”](#)). Høstsalmen kom endda allerede i 1850 med i udkastet til den kommende salmebog, og var ved udgivelsen i 1856 optaget i den autoriserede *Psalmebog til Kirke- og Huus-Andagt*, populært kaldet Roskilde konvents salmebog. Siden da har “Nu falmer Skoven trindt om Land” været en afholdt del af den danske sang- og salmeskat.

6 Anvendt litteratur

6.1 Trykt

- Arnholtz, Arthur (1952) “Grundtvigs salmer og deres melodier” i *Grundtvig-Studier* 1952, s. 7-38. København.
- *Bibliografien*, se Johansen, Steen (1948-1954).
- *Breve 1924-1926*, se Grundtvig, N.F.S (1924-1926).
- Brorson, Hans Adolph (1951) “Op! al den ting, som Gud har gjort” i *Samlede Skrifter*, bind 1-3; bind 1, s. 217-219; [1734]. København.
- *Den Danske Salmebog* (2002). København.
- *Evangelisk-kristelig Psalmebog, til Brug ved Kirke- og Huus-Andagt* (1798). København.
- “Gud Fader udi Himmerig” (1973), i *Den Danske Koralbog. Melodisamling til den danske salmebog*, 2. rev. udg., nr. 267 [1954]. København.
- Grundtvig, N.F.S. (1844/1848) *Høst-Sang for Maibølle Menighed*. Nykøbing Falster.
- Grundtvig, N.F.S. (u.å.) *Høst-Sang* [1844]. Maribo.
- Grundtvig, N.F.S. (1892) “Gud! Du fra dine de herlige Høielofts-Sale”, i *Peter Rørdam. Blade af hans Levnedsbog og Brevvexling*, udg. H.F. Rørdam, bind 1-3; bind 2: *fra 1844 til 1856*, s. 16-17. København.

- Grundtvig, N.F.S. (1924-1926) *Breve fra og til N.F.S. Grundtvig*, udg. Georg Christensen og Stener Grundtvig, bind 1-2; bind 2: (1821-1872). København.
- Grundtvig, N.F.S. (1944-1964) *Grundtvigs Sang-Værk. Samlet udgave*, udg. Uffe Hansen, Ejnar Skovrup, Th. Balslev, Magnus Stevns & Ernst J. Borup, bind 1-6. København.
- Hansen, Uffe (1937-1966) *Grundtvigs Salmedigtning. Dens Historie og Indhold*, bind 1-3. Odense og København.
- Ingemann, Bernhard Severin (1845) "Høstsang", i *Samlede Skrifter*, bind 7: *Samlede Romanzer, Sange og Eventyrdigte*, s. 162 f. København.
- "Jeg ved et evigt Himmerig" (2003), i *Koralbog til Den Danske Salmebog 2003*, bind 1-2, nr. 275. Vejle.
- Johansen, Steen (1948-1954) *Bibliografi over N.F.S. Grundtvigs skrifter*, bind 1-4. København.
- *Koralbog til Den Danske Salmebog 2003* (2003), bind 1-2. Vejle.
- Larsen, Jens Peter og Mogens Wöldike (1973) *Den Danske Koralbog. Melodisamling til den danske salmebog*, 2. rev. udg. [1954]. København.
- Malling, Anders (1963) *Dansk salmehistorie*, bind 1-8; bind 3: *Salmerne Jer-Nu*. København.
- Nørfelt, Henrik Fibiger (1983) *En ny Sang i Danas Mund. En registrering og vurdering af melodivalget før og nu til N.F.S. Grundtvigs a-salmer i Den Danske Salmebog*. København.
- *Psalmebog til Kirke- og Huus-Andagt* (1856). København.
- Rørdam, Peter (1891-1895) *Peter Rørdam. Blade af hans Levnedsbog og Brevvexling*, udg. H.F. Rørdam, bind 1-3; bind 1 (1891): *fra 1806 til 1844*. København.
- Rørdam, Peter (1891-1895) *Peter Rørdam. Blade af hans Levnedsbog og Brevvexling*, udg. H.F. Rørdam, bind 1-3; bind 2 (1892): *fra 1844 til 1856*. København.
- Thomsen, Ejnar (1957) "Danske Høstsalmer. Radioforedrag 1940", i *Skribenter og Salmister. Artikler og Foredrag*, s. 205-218. København.
- Weyse, C.E.F. (1837) "Nu titte til hinanden de favre Blomster smaa", i *Otte Melodier til B.S. Ingemanns Morgensange for Börn*. København.
- Zinck, H.O.C. (1999) *Koral-Melodier 1801*, udg. Henrik Glahn [1801]. København.

6.2 Utrykt

- Grundtvig, N.F.S. (1844) "Nu falmer Skoven trindt om Land", manuskript i Grundtvig-arkivet, fasc. 383(1), Det Kongelige Bibliotek, København.
- Grundtvig, N.F.S. (u.å.) Afskrift af brev til Peter Rørdam den 7. september 1844, manuskript i Grundtvig-arkivet, fasc. 463.21, Det Kongelige Bibliotek, København.